

Vastaus kuntalaisaloitteeseen

Suomussalmen sivistyslautakunta

Suomussalmen kunnan sivistyslautakunta on saanut kunnanhallituksen 9.4.2024 § 81 mukaisesti aloitteen vastattavakseen.

Tiivistetysti aloitteessa esitetään kuntaan perustettavaksi oma nuorisotila koulukiusatuille ja masennuksesta kärsiville lapsille ja nuorille.

Suomessa on ratifioitu, tullut voimaan, heinäkuussa 1991 YK:n lasten oikeuksien sopimus. Sopimuksessa käsitellään laajasti lasten ja nuorten oikeuksia ja hyvinvointia. Suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan lapsille ja nuorille järjestettävät palvelut perustuvat tämän sopimuksen kunnioittamiseen ja noudattamiseen. Varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa sekä nuorisopalveluissa järjestettävässä toiminnassa pyrkimyksenä on kasvattaa lapsia toimimaan yhdessä ja kunnioittamaan toisia. Segregatiivisia toimia pyritään ennalta ehkäisemään kaikessa toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.

Lapsille ja nuorille järjestettävissä palveluissa pyritään ennalta ehkäisevillä toimilla estämään konflikteja ja lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia vaarantavia tekijöitä. Ennalta ehkäisevässä työssä ei aina päästä tavoitteeseen ja päädytään mahdollisesti tilanteeseen, jossa tarvitaan korjaavia toimia ja vahvaa lapsen yksilökohtaista tukea. Näissä tilanteissa hyvinvointialueiden asiantuntijapalvelut ja terveydenhoito ovat ratkaisevassa roolissa. Haastavien tilanteiden/prosessien jälkeen on lapsen tuettu polku vertaistensa, ikätoveriensa, joukkoon palaamiseksi ensiarvoisen tärkeää. Tätä tehdään moniammatillisesti, yhteistyössä eri toimijoiden kesken. Tällöinkin on pyrkimyksenä kaikin tavoin välttää segregatiivisia toimia.

Postiosoite
PL 40
89501 SUOMUSSALMI

Laskutusosoite
Suomussalmen kunta
Yksikönnimi
003703575029
PL 5016
02066 DOCUSCAN

Puh.
Vaihe
08 61 555 51

Y-tunnus 0189925-7

Pankki
Nordea
OP Ylä-Kainuu
Danske Bank

Tilinumero
IBAN FI65 2208 3800 0003 82
IBAN FI74 5442 0920 0010 91
IBAN FI50 8000 1200 8612 36

Suomussalmen kunnassa on tarjolla monipuoliset nuorisopalvelut.

Ämmänsaarella ja Suomussalmen kirkonkylällä on nuorisotilatoimintaa, johon kaikki lapset ja nuoret voivat osallistua. Työntekijät eivät tiedä onko lapsi koulukiusattu tai masentunut, ellei lapset tai huoltajat siitä erikseen kerro. Nuorisotilalla kaikki kohdataan yksilöinä ja tasavertaisesti.

Nuorisopalveluiden työntekijät kuuntelevat mielellään ehdotuksia, mikäli tarvitaan erillistä toimintaa tietyille kohderyhmälle. Erillinen, ns. "kutsukerho"-toiminta voi olla perusteltua monestakin eri näkökulmasta ja sitä on käytetty yhtenä toiminnan muotona nuorisopalveluissa aiemminkin. Eri yhdistykset ja järjestöt voivat myös varata kunnan tiloja vertaisryhmien tai oman nuorille tarkoitetun toiminnan järjestämiseen.

Kuntalaisaloitteessa esitetyn tietyn kohdennetun ryhmän toiminnan järjestäminen terveydellisten syiden tai muiden elämässä kohdattujen haastavien tilanteiden takia olisi erityisen pulmallista, koska lapsi tai nuori ei luonnollisesti halua tulla leimatuksi terveydellisen tai muun haastavan tilanteensa vuoksi. Terveydellisten syiden, esimerkiksi kuntalaisaloitteessa mainittujen mielenterveyden haasteiden perusteella järjestettävä tilatoiminta saattaisi edellyttää onnistuakseen myös mahdollista terveydenhuollon erityisasiantuntijuutta toiminnan ohjaamiseen.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi aloitettiin Suomussalmella syyskuussa 2024 koulunuorisotyöhanke, joka on aluehallintoviraston rahoittama kehittämishanke. Nuorisotyöntekijä työskentelee Ruukinkankaalla, Karhulanvaaralla ja lukiolla koulupäivien aikana. Koulunuorisotyö on toiminnallista yhdessä tekemistä, yhdessä kehittämistä sekä yksilötyötä. Oppilaille koulunuorisotyöntekijä näkyy kutsukerhojen ohjaajana, luokkakohtaisissa ryhmäytymispäivissä sekä välituntien aikana läsnä olevana aikuisena ja juttelukaverina. Opetus- ja nuorisotoimen yhteistyöllä vahvistetaan koulun kasvattajayhteisöä, oppilaiden vertaisryhmiä ja niiden avulla yksittäisiä oppilaita. Koulun toimintaa ohjataan tavoitteellisesti suuntaan, jossa se on lapselle ja nuorelle paikka, jossa viihdytään, opitaan ja tullaan toimeen keskenään.

Kuntalaisaloitteessa on nostettu esiin myös koulukiusaaminen. Suomussalmen perusopetuksen kouluissa on käytössä KiVa-toimintamalli <https://www.kivakoulu.fi/>, joka antaa strukturoidun, tutkimustietoon pohjautuvan toimintamallin kiusaamista ennaltaehkäisevään toimintaan, kiusaamistapausten seulontaan sekä niiden selvittelyyn ja seurantaan. Oppitunnit ovat 1., 4. ja 7. luokan oppilaille suunnattuja. Aihepiirejä käsitellään myös oppiaineiden sisällä ja muiden vuosiluokkien aikana eri yhteyksissä. Jokaista toimintamallia ja sen vaikuttavuutta voidaan kyseenalaistaa, mutta koulukiusaamisasioissa on tärkeää olla systemaattinen, yhtenäinen malli, jonka

mukaisesti kiusaamisasioita käsitellään. Kouluilla on nimetyt KiVa-tiimit, jotka selvittävät esiin tulevia kiusaamistapauksia, tekevät yhteistyötä eri asiantuntijoiden kanssa sekä tapausten selvittämisen jälkeen jatkavat tilanteiden jälkiseurantaa. Suomussalmen kunnan sivistyslautakunta on jo aiemmin vastannut koulukiusaamista koskevaan valtuustoaloitteeseen kokouksessaan 24.11.2021 §130.

Suomussalmen 1.-9. luokkalaisille ja lukiolaisille on hankittu lisäksi Someturva-palvelu, jonka kautta lapsi/nuori tai aikuinen saa matalalla kynnyksellä apua, jos häntä kiusataan, häiritään tai uhkaillaan sosiaalisessa mediassa tai pelialustoilla. Someturva on nettiselaimessa (<https://palvelu.someturva.fi>) 24/7 toimiva sovellus, josta voi pyytää nimettömästi apua somessa tai netissä tapahtuvissa ikävissä tilanteissa.

Opiskeluhoiltopalvelut ovat lapsen oikeus.

Opiskeluhoiltopalvelut kuuluvat Kainuun hyvinvointipalveluiden järjestämisvastuulle, jolla on yhteistyövelvoite kuntien/koulutuksen järjestäjien kanssa. Opiskeluhoillon kokonaistarve kouluilla ja päiväkodeilla vaihtelee vuosittain. Opiskeluhoillon toteuttamisessa painotetaan yhteisöllistä opiskeluhoiltoa ja pyritään hyvällä ennakkoinnilla vähentämään yksilökohtaisen opiskeluhoillon toimien tarvetta. Kouluterveydenhuillon toteuttamisessa 5. ja 8. luokkien laajoissa terveystarkastuksessa kartoitetaan myös mielen hyvinvointiin liittyviä asioita. Suomussalmen kunnassa työskentelee tällä hetkellä Kainuun hyvinvointialueen palveluksessa kaksi koulupsykologia, kaksi koulukuraattoria, mielenterveyshoitaja sekä kaksi kouluterveydenhoitajaa. Lisäksi käytössä on tarvittaessa Kainuun perhekeskuspalvelut sekä sosiaalityöntekijöiden palvelut.

Kuntalaisaloitteessa esitettyä lapsille/nuorille tarkoitettua nuorisotilaa, jonka käyttäjäkunta olisi erillisperustein määrätty, ei ole edellä kuvatuin perustein tarkoituksenmukaista lähteä kuntaan perustamaan. Lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia tuetaan kunnassa yhdessä eri toimijoiden ja asiantuntijoiden kesken tehtävällä yhteistyöllä ja toimintaa kehitetään jatkuvasti.